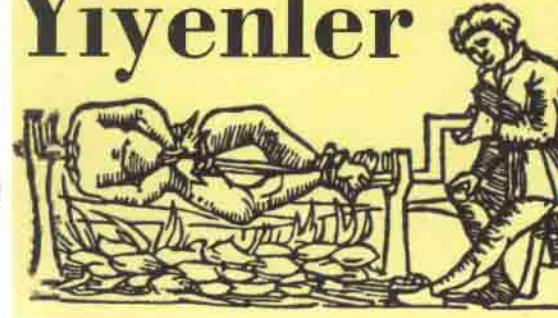

Kendi Cinsini de Yiyenler Yamyamlar

Yamyamlık Batı dillerinde kanibalizm (İng: Cannibalism, Alm: Kannibalismus) olarak geçer ve kendi türünden olan bireyleri yemek olarak tanımlanır. Kanibalizm hem insanlar, hem de hayvanlar için geçerlidir. Türkçe'de insanlar sözkonusu olduğunda bunu yamyamlık olarak tanımlıyoruz. Kendi gelişmiş toplumlarımızda birey olarak insanın insanı yemesini tiksinti verici ve son derece vahşi bir olgu olarak görüyoruz. Acaba yamyamlar hangi düşünceyle kurbanlarına yaklaşıyorlar? İnsan etini hayvan etinden farksız gördükleri için mi yiyorlar yoksa aç kaldıkları için mi? İster-seniz yamyamlığın sebeplerine ve tarihsel geçmişine bir göz atalım...

İLK insanın insan eti yediğine ilişkin hikâyelerin çoğu abartıdır. İlk insanların insan etine herhangi bir hayvan eti kadar gereksinim duydukları olasıdır. Ama bu durum, birbirlerini özellikle yedikleri anlamına gelmez. Pekin insanı olarak bilinen Sinanthropus adlı ilk insan türünün kendi türünü yediğine ilişkin bulgulara rastlanmıştır. Yapılan arkeolojik kazılarda üst tarafı beyinleri çıkarılmak için parçalanmış insan kafatasları bulunmuştur. Orta Avrupa'da geç Buzul Çağı ve İsviçre'de Erken Neolitik Çağ'dan kalma buluntular insan eti yendiğine ilişkin bazı ipuçları taşımaktadır. İ.Ö. 2000 yıllarında Bohemya'da Bronz Çağı insanına ait parçalanmış, içinden iliği ayırmak için sıyrılmış insan kemikleri bulunmuştur.

Azteklerde Yamyamlık

Azteklerin oldukça karmaşık dinsel törenleri vardı. Bu dinsel törenlerde insanlar kitleler halinde kurban edilirdi. İnsan kurban edilmesiyle ilgili sayılar o kadar inanılmazdı ki, 1487 yılında Tenochtitlan piramidinde kurban edilenlerin sayısı 70-80.000 dolayına ulaşmıştı. Bu kurbanların kalbi çıkarılarak güneş tanrısına sunuluyordu. Peki bedenleri ne oluyordu? Bilim adamları bunların kol ve bacaklarının genellikle yendiğini kanıtlayan bulgulardan söz etmektedir. Kurbanın kolları ve bacakları koparıldıktan sonra gövdesi Tenochtitlan'da etobur memelilerin, kuşların ve yılanların bulunduğu hayvanat bahçesine atılıyordu. Vatanşaların insan etine ortak olmaları yasaktı. Bazı bilim adamları yüksek rütbeli kişilerin beslenmelerini bu yolla karşıladıklarını iddia edi-

yorlar. Azteklerde insan kurban etmek sadece tanrıların gözüne girmek için gerekli değildi. Ekinlerin büyümesi için de bunun gerekli olduğuna inanılırdı. Eğer ekinler iyi büyümediyse daha fazla kurban gerektiği düşünülürdü. Bazı bilim adamlarının araştırmalarına göre, Aztek inancında, sadece kurbanlar ve savaş şehitleri cennete gidebiliyorlardı ve daha sonra kelebek veya arı kuşu olarak dünyaya geri geliyorlardı.

Tarih boyunca ahlaki disiplinlerin gelişmesiyle, insan hayatının kutsallığına inanılmaya başlanmıştır. İlk çağlarda yamyamlık suçlaması düşman toplumlara veya barbar kabul edilen topluluklara yakıştırılmıştır. Modern çağlarda ise 20. yüzyılın ortalarına kadar küçük teknelerdeki veya insansız adalardaki kazazedeler, karda mahsur kalmış gezginler, kuraklıktan veya kıtlıktan yakınan insanlar arasında açlık ve umutsuzluktan insan eti yeme olaylarına rastlanmıştır.

Yabani Toplumlarda Yamyamlık

İşin belki de en ilginç yönü insan eti yiyenlerin bunu çok da vahşi duygularla, hunharca yapmamalarıdır. Yamyamların birçoğu bunu ölen kişiye duydukları saygıdan veya dini inanışlardan dolayı yapıyorlar. Bu konudaki örnekler çok çeşitlidir. Güney Amerika'nın yağmur ormanlarında yaşayan Yanomamileri örnek verecek olursak, bu kabile ölülerini yaktıktan sonra kemik küllerini muz kabuklarıyla pişirip yemektir. İnanişaya göre ölenin hayat enerjisi bu yolla geride kalanlara geçmektedir. Yanomamiler hakkında yapılan araştırmalarda, bunların protein tüketiminin normalden daha fazla olduğu ve ormandaki tüm hayvanları yiyebilirken hemen hiçbir bitkiyi yemedikleri görüldü.

Günümüzde diğer insan yiyen yerliler ise Yeni Gine'de yaşayan bir kabile. Bunlar protein sağlamak için ölümlerini yiyorlar. Çünkü bu yerlilerin yaşadıkları

yerde artık yiyebilecekleri hayvan pek fazla değil. Bazı domuz, köpek ve kuş çeşitleri mevcut olmakla birlikte bunlar da çok az sayıda. Köylerde yaşayan çocukların çoğu yetersiz beslenmeden dolayı az gelişmiş durumda. Bu kabile insan etini diğer etlerden pek de farklı görmüyor ve söylediklerine göre insan eti domuz veya köpek eti lezzetinde.

Eskimolar, Kuzey Sibiryalı halkları, Kuzey Amerika'nın iç bölgelerindeki kızıl derililer arasında ayrıca Kuzey Kanada ve Tierra del Fuego'da tarih boyunca yamyamlığa rastlanmıştır. Diğer taraftan yamyamlık Kongo ve bazı Batı Afrika toplumlarında yeterli bitki ve hayvan olmaması sebebiyle oldukça yaygındı. Ayrıca Okyanus adalarında domuz dışında evcil hayvanı bulunmayan halklarda da yamyamlık sıkça görülmüştür. Buradaki yamyamlığın çok çeşitli yiyecekleri yeme alışkanlığından kaynaklandığı da saptanmıştır.

Yamyamlıkla ünlü diğer toplumlar da Güney Pasifik adalı yerlilerdir. Polinezya'da yamyamlık gelenekseldir. Marqu-

esas, Easter Adası, Yeni Zelanda, sınırlı şekilde Samoa ve Tongo'da vardır. Hawaii ve Society adalarında ise insan eti yaktır.

Malenezya'da bilinen en yamyam toplumu Fiji'lilerdir. Bunların kurbanları genellikle düşmanlardı, ayrıca gemi kazazedeleri ve kurban edilenler de yenirdi. Yamyamlık öyle yaygındı ki bir festivalde 200 kişinin yendiği olurdu. Bu topluluğun keşfedildiği dönemde bir kabile şefinin hayatı boyunca 900 kişiyi yediği saptanmıştı. Polinezya'da insan eti ayrı olarak pişirilir ve özel tahta çatallarla yenirdi. Bu çatalların başka amaçla kullanılması tabuydu.

Afrika'da Ekvator bölgesinde, Gine sahilinin batısında ve Nil nehrinin doğu kıyılarında yamyamlığa rastlanmıştır. Orta Nijerya'da savaş ganimeti olarak görülen tutsakların kafaları törensel biçimde yenirdi. Angola'nın Ovimbundu yöresinde yeni kralın tahta geçme töreninde de köleler yenirdi.

Yamyamlık Amerika'nın keşfedildiği dönemde Güney Amerika'nın kuzeyinde ve batı kızıl derililerinde yaygındı. Özellikle üç bölge önemliydi: Antillerin Carib Bölgesi ve Orinoco, doğu Brezilya'nın Tupi-Guarani Bölgesi ve aşağı Amazon ile kuzey Columbia'nın Chibcha bölgesi. Brezilya sahilindeki Tupinamba'da savaş tutsakları törenle yenirdi. Bu tutsaklar aylarca veya yıllarca tutulur, hatta yerli bir kıza evlendirilirdi. Sonra işkence gö-

Günümüzde tek insan yiyenler olarak bilinen Yeni Gine yerlileri

receği alana getirilir, şarkılar söylenir, dans edilir ve kendisini savunması için biraz özgür bırakılırdı. Daha sonra öldürülür ve tüm kabile hiç değilse parmaklarını sıcak kana batırabilmek için ava doğru koşarlardı.

Colombia'daki Cauca Vadisi'nin kabilesi olan Chibcha'lar tutsaklarını yeme adetindeydiler. Hatta çiğ çiğ yerlerdi. Bir İspanyol gezgin 300 kadar kişinin tek bir törende yendiğine tanık olmuştu.

Batı Afrika'nın bazı bölgelerinde kabilelerin kendi akrabalarını pazarlarda yiyecek olarak sattıkları bilinir. Besin ihtiyacı için yapılan yamyamlığın tarımla uğraşan ve avcı olmayan toplumlara ait olduğu söylenmektedir. Yamyamlığın özellikle Orta Sumatra'daki Bataklar tarafından ölünce gömüldükten sonra kurtlar tarafından yenmemek için ve ayrıca bir kişiyi cezalandırmak için yapıldığı da bildirilmiştir.

Sosyal ve ahlaki açıdan düşündüğümüzde kabul edilemez olarak gördüğümüz insan eti yeme olgusunun bir de sağlık yönünden olumsuzlukları var. Bu da enfeksiyon tehlikesi. Bilindiği gibi en tehlikeli hastalıklar insandan insana bulaşır. Ölülerden bulaşan hastalıklar da var. Bunun en somut örneği Yeni Gine'deki Fore yerlilerinde görüldü. Bu yerlilerin nüfusunun %1'inin bir sinir sistemi hastalığı olan *kuru* sebebiyle hayatlarını kaybettikleri saptandı. Ölenlerin çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor ve bazı bölgelerde ölümlerden dolayı üç erkeğe bir kadın düşüyordu. Fore yerlileri *kuru*'yu büyücülüğe bağlıyorlardı. *Kuru* hastalığı sadece evlilik ve sosyal yaşama ilgili olumsuz sonuçlar yaratmakla kalmıyordu; kadınlarını kaybeden grubun erkeklerinin, büyücülük yaptıkları iddiasıyla diğer grubun erkeklerine savaş ilan etmesi nedeniyle de ölü sayısı artıyordu.

Yapılan araştırmalarda *kuru* hastalığının nedeninin 15 yıldan fazla kuluçka süresi olan bir virüs olduğu saptandı. Bu virüs merkezî sinir sistemine saldırarak hastalığa sebep oluyordu. Kurbanın beyin dokularına yerleşiyor ve onu ölüme götürüyordu. Bu virüs nereden çıkıyor sorusunun cevabı basit: Fore kadınları ve

çocukları geleneklere uygun olarak, ölen akrabalarının beyinlerini yiyorlardı. Ölünün beyninden bulaşan bu virüs böylece kurbanını saptamış oluyordu. Yamyamlığın koloni idaresince yasaklanması sayesinde bu hastalık 1959 yılında son buldu. Burada ortaya çıkan önemli bir sonuç var: Doğal seleksiyon otomatikman zararlı gelenekleri sona erdirmiyor. İnsanların buna müdahale ederek değişimi sağlamaları gerekiyor.

Hayvanlarda Durum

Kanibalizmi canlının kendi türünden olan bireyi yemesi olarak tanımlamıştık. O zaman tanım hayvanlar için de geçerli. Hapsedilmiş veya aç bırakılmış hayvanların insanları parçalayarak yemesi konumuzun dışında. Kendi türünden olanları yiyen hayvanlar genellikle aslanlar, kaplanlar, şempanzeler, martular, fareler ve örümcekler. Bunların dışındaki hayvanlarda yamyamlığa artık pek rastlanmıyor. Bazı hayvanların eşlerini, kardeşlerini veya yavrularını yemesini, araştırmacılar "genetik egoizm" olarak tanımlıyorlar.

Yamyam, kendi türünden olanı öldürüp yerken buna hakkı olduğunu düşünür. Çünkü kurbanın da böyle bir hakkı vardır ona göre. Yamyamlar sadece kendi türünden olanın etini değil, tüm hayvanların etini ve bitkileri de yerler. Otobur

yaratıklar yamyamlık yapamazlar. Ancak tüm etobur yaratıklar yamyamlık yapabilir de diyemeyiz. Yamyamlığın toplumsal bir olay olduğu da söylenebilir. Sürü halinde dolaşan martular kendi ölümlerini yemektir. İnsanlarda da yamyamlık toplu haldeyken gözlemlenmiştir. Aztek dinsel törenlerinde bu durum çok belirgindir.

Hayvanlarda kanibalizmin sebepleri insanlarınkinden daha değişikdir. Genel sebeplerin arasında nüfus fazlalığı ve be-

sin yetersizliği vardır. İribaşlarda bu durum sıkça görülür. Bu türde hayatta kalma mücadelesi ve rekabet sözkonusudur. Yüzlerce iribaş yiyeceği paylaşır, herşey ortaktır. Sağ kalmak için kardeşler birbirlerini yerler. Farelerde ise besinin kıt olması nedeniyle ebeveynler yavrulardan bir veya birkaçını yiyelebilmektedir.

Diğer önemli bir sebep çiftleşme içgüdüsüdür. Öldüren genellikle erkektir. Örneğin yavrusu olan bir dişi aslan potansiyel bir eş olduğunda, emzirmekte olduğu bir yavrusu bulunduğu için erkek aslan onun ilgisini çekemeyecektir. Çiftleşmek isteyen erkek aslan ise onu tekrar

hamile bırakamayacağını bilir ve bu nedenle dişi aslanın yavrusunu öldürüp yer. Böylece dişi aslanı tekrar hamile bırakabilir. Dişi hayvanların yavru öldürmesi çok nadirdir. Bu durum dikenli balık türünde görülür. Dişiyi çiftleşen erkek balık dişinin yumurtalarıyla doldurduğu yuvasında koruyucu görevi üstlenir. Ancak çiftleşmek isteyen diğer dişi balıklara ilgi göstermez. Bu erkek balıkla çiftleşmek isteyen bir dişi balık bunun yuvasına saldırır ve yumurtaları diğer bir dişi balığın yemesini sağlar.

Yavrusunu yiyen maymun

Vahşi şempanzelerde erkekler tarafından yavruların öldürüldüğüne ve grubun tamamı tarafından yenildiğine sık rastlanır. Kurbanlar genellikle altı aylıktan iki yaşına kadar olan genç şempanzelerdir. Bunların neden genellikle yetişkin erkek şempanzeler tarafından öldürüldüğü bilinmiyor. Bazen şempanzeler karşı grubun bireyleri tarafından da öldürülüp yenir. Bu saldırıların temel sebebi açlıktır.

Bazı kuş türlerinde güçlü doğan civciv kendisinden daha zayıf olan civcivi yemektir. Güçlü doğan kardeşin güçsüz olanı yemesi diğer bazı hayvan türlerinde de görülür.

Yine insanlara dönecek olursak; insanların insan eti yemesi belki hayvanlarınkinden daha az vahşidir bile denebilir. Çünkü hiçbir insan topluluğunda ebeveynlerin çocuklarını veya kardeşlerin birbirini yemesi gibi olaylara rastlanmamıştır. Yabani toplumlarda bir zafer belirtisi olarak düşmanın vücudundan bir parçanın kopartılarak yenmesi veya ölümlerin yenmesi et tüketiminin bir parçası değildir. Çoğu kez düşmana ait bir parçanın yenmesi, o kişinin bunu yapmakla düşmanın gücüne ve yeteneklerine sahip olacağına inanması veya birtakım sihirli güçlere sahip olma isteği ile açıklanmaktadır. Doğu Afrika'da ölen bir yakının etinin yenmesi, o kişinin ruhunun, iyiliğinin ve mükemmelliğinin ailede kalmasını ve korunmasını amaçlar. İnsan kurban edilen ve kafatası avcılığı yapılan yerlerde bazen et, yapılan törenle paylaşılır fakat çoğu zaman bu kutsallık içeren bir gelenekten başka bir şey değildir.

İnsan etobur türler arasında kuşkusuz piramidin en son basamaklarında yer alıyor. İnsanın et yemeden de varlığını sürdürebileceği vejetaryenler tarafından savunuluyor. Belli bir gelişmeden sonra gerçekten varlığımızı et yemeden de sağlıklı şekilde devam ettirebiliriz. Günümüzün gelişmiş toplumlarında çok nadir de olsa görülen yamyamlığın temel sebebi açlıktan kaynaklanıyor. Örnek verecek olursak: 1972'de Alp dağlarının karlı yüksek tepelerine düşen bir uçağın sağ kalan yolcuları iki ay boyunca kurtarılmak için beklerken ölen yolcuları yiyerek hayatta kalmayı başaramışlardı. 1920 yılında gerçekleşen bir olayda ise Volga nehri boyunca yaşayan bir köylü çift açlıktan komşularını yemişlerdi. Kısacası günümüz gelişmiş toplumlarında yamyamlık açlık se-

bebiyle yapılıyor. Bunun yanında psikolojik rahatsızlıklar nedeniyle yapılan yamyamlıklar da var kuşkusuz. Ancak bu, temel olarak konumuzun dışında kalıyor.

Kıtlığın yarattığı yamyamlık her zaman ve her millette görülebilen bir olgudur. Yiyecek sıkıntısı, Malinezyalıların, Güney Amerika'da bazı yerli toplulukların veya Avrupa'da tarih öncesi halkların yamyamlığını açıklamaya yeter. İsterseniz şimdi size kıtlığın yarattığı yamyamlığın ibret verici bir öyküsünü anlatalım.

Easter'ın Sonu

Bu öykü 1722 yılında Hollandalı kâşif Jacob Roggeveen tarafından Pasifik Okyanusu'nda keşfedilen yaklaşık 100 kilometrekarelik, küçük Easter adasının öyküsü. Bu adaya en yakın kara 1400 mil uzaklıkta. Easter adası şimdi küçük bir cennete benziyor. Ancak 1722'de Roggeveen tarafından keşfedildiğinde hiç de öyle değildi. Üstünde sadece küçük küçük otlar vardı. 3 metreden daha yüksek tek bir ağaç veya bitki yoktu. Easter'ın serin, yağmurlu ve rüzgarlı mevsimlerinde ısınmak için yakılacak tek bir odun bile yoktu. Doğal hayvanlar sadece küçük sinekler, yarasalar, bazı kuş, yılan ve kertenkelelerden oluşuyordu. Evcil hayvan sadece tavuktu.

18. ve 19. yüzyıllarda burayı ziyaret eden Avrupalılar ada nüfusunun 2 000 kadar olduğunu tahmin ediyorlardı. Burada yaşayan insanların denizcilikte çok ilerlemiş olmaları gerekiyordu, ancak yaptıkları kanolar oldukça ilkel. Bu ne-

Easter adasından günümüze kalan taş kabartmalar

denle en yakın adaya bile gidememişlerdi. Sadece üç veya dört kanoları vardı ve bunlarla Yunus avlıyorlardı. Easter adasının en önemli yapıları sayıları 1 000 kadar olan dev taş heykellerdi. Bunların boyları 10 ila 20 metre uzunluğunda, ağırlıkları ise 82-270 ton arasındaydı. Bu insanlar çok basit bazı taştan aletler ve ipler dışında hiçbir alet yapmamışlar ve sadece kas gücüyle çalışmışlardı. Kuşkusuz bu heykelleri yapmak iyi bir organizasyonla mümkündü. O halde neden bu insanlar heykel yapmak dışında başka hiçbir şey üretmemişlerdi? Neden sadece basit kanolar yapmış, hiçbir şey ekip dikmemişlerdi? Onları kalan son palmiye-i kesmeye ve yenisini dikmemeye iten sebep neydi? Yaptıkları heykeller o-

Easter'lıların yaptığı dev heykeller

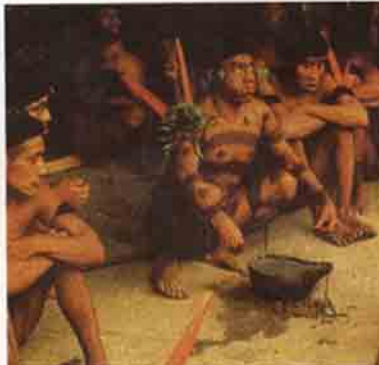
Easter adasında küçük otlardan başka hiçbir bitki kalmamıştı

kadar muhteşemdi ki bunları uzaylıların yaptığını iddia edenler bile var.

Peki bu insanlara ne oldu? Nasıl yok oldular? Arkeologlar, yaptıkları araştırmalarda bunların nüfusunun 5 000 kadar olduğunu saptadılar. Diğer tahminler 20 bine kadar çıkıyor. Ancak adanın büyüklüğü açısından bu pek de inandırıcı bir tahmin değil. Bilim adamları tarafından onbinlerce polen örneğinin mikroskop altında incelenmesinden sonra, Easter adasının insanın ayak basmasından 30.000 yıl önce bu kadar ağaçsız ve verimsiz olmadığı anlaşıldı. Hatta ağaçlarla dolu ormanları ve ağaçsıl bitkileri bulunan yarı tropik bir ada olduğu tespit edildi. En yaygın ağaç ise boyu 20 metreye varan palmyelerdi. Bunların odunu kano yapmakta kullanılmıştı. Yenen meyveleri tüketilmiş, hatta bundan şeker, bal ve şarap da yapılmıştı.

Yapılan arkeolojik incelemelerde adanın hayvan türlerinin de oldukça zengin olduğu tespit edildi. En kalabalık nüfus yunuslara aitti. Bunlar insanlardan daha fazlaydı. Adada bulunan balık kemiklerinin üçte biri yunus kemiğiydi. Easterlılar yunus balığının yanı sıra deniz kuşlarını da yiyorlardı. Easter adası Polinezya bölgesinde bulunuyordu ve deniz kuşu çeşidi açısından bölgenin en zengin adası burasıydı. Easterlılar tarafından kara kuşları da tencerede epey kaynatılmıştı. Bunların arasında baykuş, papağan ve balıkcıl gibi türler de vardı.

Polinezyalı kolonizatorlar tarafından adaya taşınan gemi fareleri de yenmişti. Tüm bunların yanında ayı balıkları menüye dahil edilmiş ve bu hayvanlar ormanlardan kesilen ağaçlar yakılarak oluşturulan fırınlarda pişirilmişti.

Öülerinin küllerini muz kabuğuyla pişirip yiyen Yanomamiler

yapacak ağaç kalmadığından yunuslar kurtulmuştu.

Artık yiyecek fazla etleri kalmayan Easter adalılar tavuk üretimini geliştirmeye çalıştılar. Diğer bir seçenek daha kalmıştı: İnsanları yemek. Araştırmalarda bulunan insan kemiği yığınları adalılarının artık birbirlerini yediklerini ortaya çıkarmıştır. Bunları pişirecek odunu kalmayan adalılar artık son kalan otları, şekerpancari saplarını ve samanları yakıyorlardı.

Sonuç olarak adalılardan tek işi o dev heykelleri yapmaktı. Bunun dışında ne tarım, ne de doğru dürüst hayvancılık yapmışlardı. Yıllar geçtikçe heykellerin boyutları daha da büyüyordu. Ancak Mısırlıların yaptığı piramitler bunlardan çok daha büyüktü. Adalılar ormanı tekrar büyümesine izin vermeyecek hızda kesiyorlardı. Tavukçuluk ve yamyamlık artık tek çare olmuştu. Ufak heykellerdeki avurdu çökmüş yanaklar ve görünen kaburga kemikleri insanların açlık çektiklerinin birer göstergesiydi.

1700'lü yıllarda ada nüfusu eskisinin onda birine düştü. İnsanlar artık ev yapamadıkları için mağaralara sığındılar. 1770 dolaylarında adaya gelen düşman toplumlar tarafından heykellerin başları kırıldı. 1864'te son kalan heykel de devrildi.

Easter uygarlığının bu inanılmaz çöküşüne baktığımızda sormadan edemiyoruz:

Neden çevrelerine bakıp da ne yaptıklarının farkına varmadılar ve çok geç olmadan bunu durdurmadılar? Son ağacı keserken ne düşünüyorlardı?

Easter adası Dünya'da küçük bir nokta. Fakat insanı düşünmeye yöneltiyor. Acaba tüm Dünya Easter adasına mı dönüşüyor? Dünya'da yaşayanların Easter'da yaşayanların durumundan daha kötü durumda oldukları düşünülebilir. Çünkü en azından Easterlıların kaçacak bir okyanusları vardı, ama Dünyalılar uzaya kaçamazlar. Sadece taştan basit aletleri ve kas kuvvetleri olan birkaç bin insan bir adayı çöle çevirebiliyorsa gelişmiş makineleri olan insanlar belki de ileride Dünya'yı tükettikten sonra birbirlerini yemeye başlayacaklar.

Bu tür bir düşünce bize elbette son derece rahatsız edici geliyor. Günümüzde cinayetler, tecavüzler artık olağan olaylar. Her gün gazeteyi açtığımızda bun-

ları şaşırmadan okuyor ve hemen unutuveriyoruz. Ama hangimiz onlarca insanı parçalayıp yiyen canavar katil Jeffrey Dahmer'i ve Hollandalı sevgilisini yiyen Japon Esiei Sasawa'yı unutabiliriz? Bunlar belki çok uç örnekler ama açlık nedeniyle insanların birbirini yemesi gibi bir durum temel bir içgüdüsel neden. Dünyada açlık nedeniyle yapılan yamyamlıklara baktığımızda bu insanların herkes gibi insanlar olduklarını ve tek çabalarının aslında hayatta kalma mücadelesi olduğunu görüyoruz.

Easterlıların, adalarını çöle çevirmeyip birbirlerini yememeleri sadece kendilerinin elindeydi. Ama yabani bir topluluk olduklarından bunu yapmadılar. Evet günümüzün gelişmiş toplumları belki uzaya kaçamayacak ama birbirlerini yememek için bir gün birçok şeyin (açlık, kıtlık, çevre kirliliği vs) farkına varıp dünyalarına sahip çıkacaklar.

Yaprak Renda

Kaynaklar
Chagnon, Napoleon. "Yanomami: Das letzte Gefecht", Geo Aug. 1994.
Diamond, Jared. "Der Kannibalismus lebt", Geo Okt.1994.
Diamond, Jared. "Easter's End", Discover Aug. 1995.
Encyclopedia Americana 5. Cilt.
International Encyclopedia 4. Cilt.
Keesing, Roger. Cultural Anthropology, USA 1981.